

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Helyben net. noz. ártalán:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaadását vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 2 k.

NAGYVÁRAD, április 29.

Kötött föld és szabad tőke.

(Sz.) Midőn a földgömbön élő emberek oda művelődtek, hogy a nehézkes csere viszonyt helyettesítve a könnyebben forgatható pénzt hozzák forgalomba, ezt nem azon célból tették, hogy akár a pénz, akár a kenyeret termő föld, egymás fölé helyezkedéssel versenytársakká nőjék ki magukat.

Ma, midőn a pénzforgalom a világerkerekén azon szerepet viszi, melyet az emberi testben a vér forgása van hivatva teljesíteni, — az emberiség nagy csoportjára nézve elpusztulással fenyegető szabálytalanságot tapasztalunk abban, hogy az emberek külön csoportosulnak a pénz és birtok körül s egymással szemben mintegy ellenséges táborot képeznek s a legádázabb harcra készülnek.

Felhozza nézete mellett érveit mind-egyik s igyekszik a másikat meggyőzni arról, hogy neki van igaza.

Higgadtan tekintve a két versengő fél harcát, ki kell mondani, hogy tév uton jár mindegyik, mert a megindult világ forgalom mellett közvetítő szerepet vivő pénzt ma nélkülözni nem lehet a nélkül, hogy az eddig millió és millió embernek foglalkozást és kenyérkeresetet nyújtó ipar és kereskedelmet a végpusztulásnak ki ne tennék; — de a pénz embereinek is meg kell gondolni, hogy ha pénzben fekvő értéküket elveszíteni nem akarják, el kell ismerniök, hogy az emberiség életfentartásához elkerülhetlen táplálkozást a föld közvetítése nélkül teljesen lehetetlen

megszerezniök; sőt minden névértékkel bíró pénzt, — azonnal teljes értékben elveszthet, ha annak biztosítékául a föld egész területében és minden termésével, megszűnnék annak reális alapját képezni, — és így ha a két, egymásra utalt fél versengése felett ki kell mondani, hogy a legrosszabb esetben még is melyiket nélkülözhetné az emberiség? — ekkor minden elfogultság nélkül kimondhatjuk, hogy pénz nélkül inkább el lehet az emberiség, mint föld nélkül, — tehát, ha az emberiség megélhetését, — táplálkozhatóságát tekintjük, ez esetben minden körülmények közt, a földet kell annak tekinteni, ami mindennek az alapját képezi.

Miért tartják az emberiségre káros befolyásnak, ha a földbirtok nagyobb mennyiségben összpontosul egy-egy kezekben? miért helytelenítik, ha egy-egy nagybirtokosok, birtokaik egy részét lekötik családtagjaik részére?

Bár az emberiség szaporodásával nem nő a föld területe s ezen körülményt kiegyenlíteni találtatott fel az ipar és kereskedelem minden neme, hogy így az emberiség azon része is megkereshesse napi kenyerét, amelynek a földből egy talpalatnyi sem jutott tulajdoni joggal s igen kívánatos volna, ha az államok oda törekednének, hogy juthatna a földből, ha bár mily kisebb mennyiségben is legalább azoknak, kik a mezőgazdasággal foglalkoznak, mint mezői munkások, — de minden esetre nem mutat egészséges viszonyokra és káros az össz emberiségre, ha a föld nagyobb területekben összpontosul egy-egy emberek kezeiben.

Miért nem szólalnak fel azért, hogyha a pénz milliárdokban össze halmozódik egy-egy kezekben? Hiszen ez nemcsak az összemérésre vezet hozó, de egy-egy országok jóléte és fejlődésére nézve is káros befolyást gyakorolnak; mert ha a pénzt az emberiség közt azon tényezőnek — a minék lenni kellene — tekintjük mit a vérkeringés szül a testben, — akkor hogy az emberiség boldogulhasson, a pénznek szakadatlan forgást kellene végezni; mert különben elsenyed a test; — vagy ha a vérrel hozzuk hasonlatba ott ahol tulságosan összegyűl, arra a testre halált okozó bajt idézne elő. — De valósággal a pénz ellenkezőt bizonyít; mert nem azt öli meg, kinél halomszámra összegyűlt, hanem azon ország népét, hol pénzzel, magát az állam kormányzatát képesek befolyásolni és a népet koldussá tenni. Azonban nem helyeselhetjük azon ma igen divatosá vált nézetet, hogy csupán a megkötött földek ellen torzsalkodnak leginkább s védő szárnyaik alá veszik az egy-egy emberek kezeiben össze halmozott milliárdokat nemcsak, de fellépnek az aranyborjú imádása körül apostoloknak s földig taposni törekszenek mindazokat, akik az anyaföld védelmében sikra szállanak.

Az eddigi tapasztalatok eléggé igazolják, hogy az egy-egy kezeibe összehalmozott milliárdok, mily iszonyu pusztítást vittek véghez az emberiség között élet és vagyonban. Mert elég merészek a milliárdok tulajdonosai a legszedelgőbb vállalatukat hangzatos programmok mellett indítani s ha papírjaikat jól elhelyezték

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Háztüznézés.

E. Eschenbach után: **Jobb Hugo**

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy királyfi; a legszebb, legnemesebb, legkedvesebb mindazok között, kik valaha csak léteztek. Mikor hozsonnegyedik életévet elérte, anyja maga elé hívatta, s így szólt hozzá:

— Fiam! itt az ideje, hogy élettárs után nézz, s családot alapíts. A legjobb nők, kik manapság élnek, a Föld nevű plánétán vannak. Ott él az a szende, reád váró, hozzád illő menyasszony. Lelke oly nemes, szeplőtelen akár a tied.

A királyfi elprutlt; s anyja folytatta:

— De ez a drága kincs csak úgy lesz a tied, ha kiérdemled.

— Mit tegyek anyám?

— Keresd szakadatlanul és fáradhatatlanul.

— Legalább azt mond meg, hogy a föld mely részen kutassak?

— Európában.

— Városban vagy faluhelyen?

— Egy fővárosban keresd. A magas rangok között fogsz ráakadni. Most már elég utasítást adtam. Indulj! Aldásom kísér

— Valami ismertetőjelet . . . csak azt mond meg . . .

A királyné leszált trónusáról. Pár szót

suttogott fiának. A királyfi diszes kíséretével utnak eredt.

N. főváros előkelő köreiben egy fiatal ember tűnt fel mint egy meteor, s általános esodálkozást keltett. Ifju volt, erői teljében. Szép fiu, nemes metszésű vonásokkal, sugár, szobor szerű termettel.

Hamarosan kivívtá az arisztokraczia szeretetét és becsülését. Nem csoda, hisz mesés dolgokat suttogtak róla.

Oseit felvitte a mondák világáig. Nemzet-ségfája oly nagy volt, hogy bizvást kilehetne vele kövezni az Andrási utat. Vagyona végtelennek látszott. Volt neve, rangja, vagyona. — tehát azon kellékek, melyekkel a leányok szívét s a szülők beleegyezését rohamosan kilehet vinni.

A világ látott már sok lovagias férfiút. De még senki sem viselkedett nőekkel szemben oly lebilécselő lovagias módon, mint a királyfi. Röviden: pártját ritkító gavallér volt.

A fürkésző szemek csakhamar találtak jellemén egy foltot, a gúnyoros hajlamot. Különösen a kaczárságot ostromozta a királyfi. Szavai-ban nem volt válogatós; néha-néha vérig sértett. A hév sokszor elragadta úgy, hogy az ártatlanokat is vádolta.

Ki is aknázták ezt a hibáját mindazok, kik benne csalódtak, vagy mondjuk ki kereken, kik őt reménytelenül szerették; kik hasztalan, erőltették magukra a szerelmes búbajos mezt, erca pirulását, szeme könnyező mosolyát, ajkai

remegő beszédét. De miután rideg számításuk nem vált be, minden megengedett és megengedett eszközöz folyamodtak, hogy a királyfi hírnevén foltot ejtsenek, minél feketébb színben tüntessék fel, megállítsák hódító körútjában s elidegenítsék tőle a jobb érzésüket.

Pedig a szép nem rajongással vette körül! Ha egy hölgyvel eltréfált, az meg volt győződve, hogy versenytársai között ő a legigézőbb s meghódította bájaival a királyfi szívét. E remények hiúknak bizonyultak.

A királyfi egy szép napon ép oly titokzatos módon tűnt el, mint megjelent.

A királyfi még sok várost száguldott be-diadalmasan. De vagy nem tudott, vagy nem akart parancsolni gúnyoros természetének; sőt nemcsak gúnyolt, hanem csipősen rágalmozott.

Egy eszentes, méla estén elgondolkozott. Érezte, hogy földi bolyongásában semmit sem nyert az emberektől, sőt ellenkezőleg, beszeny-nyezte lelkét. A világ zajos élvezeteiből megcsalódva, ajkain keserű mosolylyal, szívében undorral ocsudott föl. A hiu csillogás, a kendőzött erény, a pöffeszkedő gonoszság elkese-ritették. Igaz, a papák, mamák, leányok rajongó szeretettel csüngtek rajta — hogy ne mondjam — bálványozták s kész szívesen borították botlásaira az elnéző fátyolát.

— Örökös, unalmas egyhanguság! — fakadt ki többször kísérete előtt s arca ijesztően komorrá vált. Visszatérek királyi anyám-hoz; megkérem, vonja vissza parancsát. A föld

a jóhiszemű közönségnél, nem ébred fel lelkiismeretük, — ezer és ezer család anyagi megkárosítása és többeknek az öngyilkosságba kergetésével, csak azért; mert pénzüket forgatni akarván, így azok után dús haszonra tehessenek szert és nagyobb részt azok megtakarított pénzeszközeit szedik össze ily galád úton, kik vagyongyűjtés céljából kuporgattak össze pár száz frtot. Hát még a börzén? hány jóhiszemű ember csalatott oda, szép haszon kilátásba helyezése mellett, kiket ottan földönfutókká tettek a lelketlen üzérek?!

Ha összehasonlítjuk a földbirtok tömörülését egyes kezekben és bár mennyire találjuk ezt az összemérésre káros befolyásnak, mind a mellett be kell ismernünk, hogy ez kevesebb kárt okoz, mint a pénz tömörülése; mert a föld minden talpalata munkát igényel s így az emberiség legszegényebb részének munkáereje utáni kapitalisát képezi, mert kézi ereje befektetésével, abból aránylagos jövedelmét húzza, még a pénz csak azoknak megközelíthető, kik elegendő vagyoni biztosítékot nyújthatnak.

Ennélfogva, ha a pénz tulkapásai ellen az agráriusok állást foglalnak, jogosabb és biztosabb téren állanak, mint a kapitalisták. Mert az agráriusok a földet oly tőkének tekintik s jövőre is akarják fentartani, mely tőke, midőn tulajdonosának meghozza a szerény kamatokat, ugyan akkor az emberiség legszegényebb részének is kapitalisát képezi oly arányban a minő arányban testi erejével annak megmunkálásában segédkezet nyújt, s nem akarja engedni, hogy a pénz fölénye oda nőjön, hogy úgy az ő, mint munkásainak jövedelmét, a pénz uralma vegye ki zsebjökből.

A pénz tehát ne akarjon mindenk felett uralkodni; mert nélküle bár nehezen, de meg élhet az emberiség; — míg föld nélkül a pénz semmi, az emberiség pedig nem élhetne meg.

kéjjtas légkörében nem találok rokon lélekre kívül érzelmvilágot megoszthatnám. Agglegény akarok maradni.

Elmerengett . . . Elmerengett a világ csalásán, álarcz alá rejtőzött szemérmelenségén, hű önzésén. Undor fogta el.

Nyergeltess! — parancsolta főudvarmesterének. Lóháton térünk haza. Hozd elő felhőnket. A legkomorabbat tartsd fenn részemre.

— Még ma?! — Kérdé a főudvarmester csodálkozva. Hisz fenséged hivatalos a holnapi udvari bálra.

A királyfi maradt. Részt vett a bálban, de nem tánczolt, nem beszélt, nem nevetett. Egy sarokban huzódott meg. Elmerült mélyen járó gondolataiban; szívében heves, viharzó érzelmek üttek — kergették egymást. Figyelte némán a dolgok menetét. A bálterem nyüzsgése, fénye, színpompája hidegen hagyta.

Egy kedvűen tekintett a hölgyekre, kik mintha versenyre keltek volna, felhasználták a vagyont, fényűzés, külső cziczoma minden eszközét, hogy szembetűnést keltsenek, a királyfi figyelmét magukra irányítsák, szívét elbűvöljék s tánczra verjék. Lázás fáradozásuk nem járt sikerrel, mert semmi hatást sem értek el.

— Tehát itt sincs! Vajjon hol találok meg? — mondá a királyfi keserűséggel, ridegen, mely sóhaj kíséretében.

A terem másik sarkában egy kedves arcú, aranyszőke haju, mosolygó piros ajkú leányka ült, akár az ibolya a szerénység rejtekében. Nyogodtság szölt arczkifejezéséből. Látható meglepedettséggel nézte a tánczot; irigység

A képviselőház ülése.

Budapest, ápr. 29.

Elnök: Szilágyi Dezső.

A kormány részéről egyedül Bánffy jelent meg.

Az elnök a pár perczig tartó ülés alatt bejelentette, hogy az *összeférhellenességi* törvény revíziójára a kiküldött bizottság kellő számmal nem jelent meg s így *meg se alakulhatott*. Felhívja a bizottsági tagokat, hogy *szombaton* 10 órakor az ülés előtt jelenjenek meg s *alakuljanak meg*. — Bejelentette, hogy *Sima* Ferencz és *Olay* Lajos a mandatumok megtámadásából származó költségek megállapítását kéri (amit kiadtak a bizottságnak) s ezzel az ülést berekesztette.

Választás — eredmény nélkül.

Hosszu és izgalommal teljes korteskedés után tegnap volt az ugodi képviselőválasztás, a mely azonban a három jelölt közül egyiknek sem jutott abszolút többséget azért a kormánypárt és a néppárt jelöltje közt pótválasztásra kerül a dolog. A választást Ugod község mellett elterülő „Vadkert” nevű mezőségen tartották meg. A választási elnök Fenyvessy Ferencz országgyűlési képviselő volt, a ki sorhuzás utján először a Kossuth-párti Borbély Viktor, azután a kormánypárti Bauer Antal, végül a néppárti Orbán Jánosra rendelte el a szavazást. A választás végeredménye a következő lett:

Bauer kormánypárti jelöltre . . .	1080
Orbán néppárti jelöltre . . .	844
Borbély Kossuth-párti jelöltre . . .	340

szavazat esett, úgy tehát Bauer Antal és Orbán János közt pótválasztás lesz.

A bibornok jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Schlauch Lőrincz bibornok 50 éves áldozásának jubileuma nemcsak a katholicizmusnak, de az egész magyar nemzetnek ünnepe. A jubiláló főpap, ki egész hosszú életpályáján az egyház és a haza érdekeiért küzdött, megérdemli tehát, hogy ne csak a hívők, de minden magyar lerójjá iránta tiszteletét aranymiséje alkalmából. Schlauch nyugodtan tekinthet végig egész életére, mert annak

nélkül figyelte társnőit, kik kigyult arczezal, sugárzó szemmel, pihegő kebelével száguldoztak tánczosaik karjain. S ő a szegény petrzelem szál, a fali virág ott ült árván, elhagyottan; de könny azért nem gyűt szemébe.

A királyfi megpillantotta e kedves teremést és érdeklődéssel figyelte.

— Mily szép leked lehet! — gondolta magában. — Mások élveznek s te arra vagy kárhóztatva, hogy ez élvezetnek tanuja légy.

Odaléjtett a leány elé; meghajtotta magát, s behízelgő hangon kérdé:

— Ön nem tánczol kisasszony?

A leányka viszonzotta az üdvözlést, s jókedvűen felelte:

— Nem uram!

— Ha nem tolakodás a kérdésem, szabad tudnom, miért?

— Mert nincs tánczosom — mondá leplezetlen őszinteséggel. Ártatlan szemével rátekintett a királyfira. E tekintet annak szívéig hatolt. A királyfi lelkében édes vágyak ébredtek; szíve körül esodás melegséget érzett. Végre megszólalt:

— Nincs tánczosom? Nem értem.

— No igen nem kér fel senki.

Oly aranyos, csengő kacajjal mondta ezt, hogy a királyfi hirtelen azt gondolta, hogy a bűvös kastélyuk aranyharangjának reggeli imára szólító kedves csengését-bongását hallja. Aztán a leányka darázstermetére czélozva mondá:

— Kegyed szereti a tánczot, nemde? valószínűleg kitűnően is ért hozzá?

— Igen szeretek tánczolni s tudok úgy, mint mások.

minden perczét nemes eszmék előmozdítására és megvalósítására szentelte.

A tegnapi nappal megkezdődött jubileumi ünnepek azt tanusítják, hogy Nagyvárad legelső bibornokának érdemeit méltányolják is nemcsak a katholicusok, de más felekezetbeliek is, ki a nagy főpap személyében megtudják különböztetni a nagy embert és nagy hazafit is.

Tegnap megkezdődtek a jubileumi ünnepek, melyek a jubiláló nagy nevére és állására való tekintettel néhány napra az egész ország figyelmét Nagyvárad felé fordítják.

A tegnapi napról szóló részletes tudósításaink a következők:

A legelső küldöttségek.

Tegnap délelőtt 11 órakor fogadta a bibornok a legelső küldöttségeket, kik jubileuma alkalmából szerencse kívánataik kifejezése végett elébe járultak.

A barokk stílusú hatalmas rezidencia impozáns homlokzatára neki tűzött a felhőtlen égen ragyogó nap izzó sugaraival s valóságos kanikulai hőség uralkodott, midőn 11 óra előtt a tisztelgő küldöttségeket hozó kocsik bekarolódtak a tágas udvarra s megálltak a püspöki palota előtt, melynek kapujában a teljes díszbe öltözött portás állott.

A küldöttségek a fölépcsőn át haladtak az épület balszárnyában levő fogadó terembe s itt várták, míg rájuk kerül a sor. Az ebből benyíló halvány oliv zöld selyembutorokkal ellátott tágas salonban, melynek falain a nagyvárad püspökök olajfestésű arcz képei függnek, fogadta a bibornok a küldöttségeket.

A bibornok egyszerű bitor szegélyű fekete reverendába volt öltözve, mellén a vaskorona renddel s az arany püspöki lánczezal.

Ott voltak vele még a teremben Fetsér Antal püspöki titkár és dr. Semethy Géza szentszéki jegyző.

Az ág. ev. egyház küldöttsége.

A bibornokot üdvözlő hosszú küldöttségek számát a nagyvárad ágostai ev. egyház kül-

— És még sincs tánczosom; miért? miért?

A királyfi megfogta a kis leány remegő kezét s mélyen beletekintett szeméibe, melyek tiszták voltak, mint a tengerszem tükre. A leányka lesütötte e bűvös szempárt, hogy eltakarja szíve édes, lázas, kínos vergődését. Szaggatott szavakkal, melyeket csak a szerelmes szív, ért meg, felelte:

— Mert unalmas vagyok . . .

— Kegyed unalmas volna?!

A királyfi agyát forró láz öntötte el; de hirtelen folytatta:

— Engedje meg, hogy unalmasságában gyönyörködjem.

A leányka arczára gyenge pir ült ki.

Nem sokáig beszélhettek zavartalanul.

A közfigyelem rájuk irányult. A hölgyek jól-rosszul palástolták bosszuságukat és irigységüket. Nem tudtak hová lenni bámulatukban. Hallatlan ügyetlenség! A nők e délczeg, bálványozott, becézett kedvence unalmas tacszkóra pazarolja idejét, mikor az ünnepeket, beszédes szépségek tárt karokkal fogadnák széptevéseit. A hölgyek mintha dacszövevényre léptek volna — szikráztak a gunytól. Irigységtől sarkalva körülvették a királyfit; csak azért, hogy a kis leányt megfosszák tarsalgójától.

E pártütő társaságban munkához láttak a rossz nyelvek. Cseládi ügyeket szellőztették, sok ártatlant huzoztak meg s állítottak pelengérré. A királyfi, őh a királyfi elemében volt mint hal a vízben. Észrevette ugyan hogy szomszédnője, az említett kis leányka, arczára komor barázda tolakodott s hogy alegaljasabb rágalomnyilatkat szórja a távollevőkre. Ebben mes-

dötsége nyitotta meg. A küldöttséget id. Rimler Károly, az ősz lelkész vezette s tagjai voltak: Osterlamm Ármin erdőfelügyelő, Materny Imre lelkész-helyettes, Glatz Antal, Molnár Lajos, dr. Pécsey Károly és Winkler Lajos.

Id. Rimler Károly a következő szép szavakkal üdvözölte a bibornokot.

Főmagasságu Bibornok Ur!

Eminentiad e napokban ünnepli papi jubileumának 50-ik évfordulóját! Mi a helybeli ág, h. ev. egyháznak küldöttei ez ünnepélyes alkalommal megjelentünk, hogy Eminentiadnak szívünk örömeiben boldogságot kívánjunk, melyet velünk együtt bizonyára 1000 meg ezren kívánnak és éreznek. — Mit is kívánhatnánk mi egyebet és méltóbbat Eminentiadnak, ki az *emberi és keresztény erényekben* oly kitűnően ragyog, — ki midőn másokat *boldogít*, saját boldogságát találja tetteiben; a ki — mint *főpap* másoknak példát ad a *jótekonyságban*, a ki mély *tudományával s rendületlen ker. hitével* messze világító fényvel beragyogja a világot; a ki *hazaszeretével* mindnyájunknak buzdító példát ad; a ki Istentől vett *jeles adományával* híven sáfárkodik; a ki mint *egyházi férfiú* híveinek példányképpül szolgál minden magasztos erényben s a ki Isten *kegyelméből* ma ötvenévi papi jubileumot ünnepli; oly *ritka jellemű férfiúnak* jsttünk mi serenczét, kívánni s *hosszu életet*, az Istentől! quod felix faustisque, kit! — et Deus exaudiat preces nostras.

Az éljenzésektől követett beszédre a bibornok a következőleg válaszolt:

Nagyon le vagyok kötelezve a helybeli ág. ev. egyház képviselőinek ezen megtisztelő kitüntetéséért. Az igen tisztelt szónok ur kiemelte az én egyház és haza érdekében kifejtett tevékenységemet ehhez én még hozzá veszem az ember baráti tevékenységet is. Mind a hármát szem előtt igyekeztem tartani: úgy az egyház, mint a haza és az embertársak iránti szeretetet tanusítani. Hogy mennyiben sikerült ezt elérnem, az Ur Isten fogja megítélni. Én embertársaim iránt szeretettel viselkedtem mindenkör, még pedig nem csak azok iránt, kik velem egyenlő gondolkodásnak, hanem azok iránt is, kik daczára külön véleményűeknek, egyek velünk az édes haza szeretetében. Nagyon köszö-

ter volt. Mintha megszálta volna a rágalom ördöge; legkegyetlenebb sugallatait féktelen önhitséggel követte.

A hölgyek nevettek, örültek, biztatták, pirultak. Az okosak, a számitók elfojtották kárörömeiket, mert tartottak — valamitől. Másokban felébredt a szánalom érzete. De azért, senki sem kételkedett nyíltan a királyfi szavaiban.

De mégis! A kis leánya jogos haragtól piruló arcczal, szemében a nemes indulat tűzével felugrott helyéről, bátor és határozott hangon vágta a királyfi szemébe:

— Uram! mindabból, mit ön mondott, egy szemernyit sem hiszek!

— Semmit? . . . Semmit? — kiáltott fel a királyfi. De e kiáltás úgy hangzott, mint a menyői zene. Azután keblére ölelte nemes ellenfelét.

— Te vagy! végre rád találtam. Anyám — ő az — a jel, melyet adtál — siess!

E pillanatban kitárult az ajtó. A tündérkirálynő jelent meg. Ibolyák vonták tűzkocsiját. A bálozók nem bírták ki ezt a vakító fényt, elföldték szemüket. A királyfi váloztotját anyja elé vezette, ki homlokon csokolta a leánykát megszólalt:

— Légy üdvös, te szende! Fiának meghagytam, hogy oly nőt keressen, ki nem hisz a rágalomnak. Tudtam, sokáig fog keresni; de hogy ennyi idő keljen, azt nem sejtettem.

A fiatalok felszálltak a kocsiba s villámsebességgel repültek abba a mesés országba, honnan számlázva van a rágalom, hol a z emberek hallgatnak, ha felebarátjukról nem tudnak jót mondani.

nöm üdvözletüket. Az Ur Isten éltesse sokáig önöket.

A bibornok ezután sorba bemutatatta magának a küldöttség tagjait s mindenikével váltott néhány szíves szót. Rimlertől megkérdezte, hogy hány éves s azon feleletre, hogy 73, mosolyogva mondá: »No hisz akkor ön is nemsokára jubilálni fog.«

Néhány percznyi szívélyes hangú társalgás után a küldöttség tagjai a folyosóra a mellélepcső felé vezető ajtón távoztak.

A neolog izr. hitközség küldöttsége.

Minthogy szombaton az izraelitáknak ünnepe van, a tegnapi napon fogadta a bibornok a helybeli két izr. hitközség küldöttségét is, melyek közül előbb a neolog izr. hitközség tisztelget Kecske méti Lipót főrabbi vezetésével. A küldöttség tagjai voltak: Dr. Sonnenfeld Zsigmond, Wechsler Adolf, Schwarez Ábrahám, Krugstein Izidor, Schütz Albert, Steiner M. Albert és Sonnenfeld Adolf.

Kecske méti Lipót lendületes szónoki előadásban a következő kiváló beszédet intézte a bibornokhoz:

Főmagasságu Biboros püspök ur!

A nagyváradai izr. hitközség képviselőjében üdvözöljük főméltóságodat szent ideálok szolgálatában töltött életének ezen ünnepén.

Mi a zsidóságnak szellemében az örök erkölcs fölkenjéül áldjuk minden vallásnak a papját aki szóval tettel hordozója az igének, hogy mindannyian egy atyának, az Egy-Istennek vagyunk a gyermekei; s a ki ez igében a nemzeti egységet, a polgári társadalomnak egységességét is hirdeti.

Mi a zsidóságnak szellemében az emberi, nagyságot ott tiszteljük a hol találjuk. Meghódoltunk Fmgodnak szellemi nagysága előtt, mert amikor a mivelődés történt két mozgó erejének a vallásnak és tudásnak, meghasonlása annyi egyoldalú nagyságot fejleszt ki: Fmgodnak lelkében harmónikus egységessége olvadt az a két erő.

És mi a nagyságnak szellemében azt valljuk, hogy a ki ötven éven át igazságban szolgálja az egyisten vallását, az félszázadon keresztül az erkölcsöt szolgálta s hazáját. Szeretjük mindenkiben az erkölcsi tartalomban megnyilvánuló igazat és föl hajtunk az erkölcsi hatásosságban megbizonyuló jó előtt.

Főmagasságodnak nyilvános működése szerves része a magyar közszellem történetének. A milliónyi hívek számára minden szava tett, és hallgatása is tartalmas cselekvés. Nagy egyénisége megbizja ezt a milliókra kiható és évtizedekre szóló felelősséget. Mint történelmi alakot, a jelen bírálatától függetlenül fogja Fmgodat megítélni a jövő. Mi meg szívből kívánjuk, hogy majdan, hosszu-hosszu idők után az az ítélet a rövid szó legyen; disze volt egyháznak és áldása a magyar polgárság összességének. Ezt adja Isten. Amen.

Mire a bibornok a következőleg válaszolt:

»Nem vagyok képes e gyönyörű szónoklatra olyan terjedelmes választ adni, mint a minőt az megérdemelne, azért csak röviden válaszolok. Mélyen érzem azon szavak igazságát, hogy a tudománynak és a vallásnak össze kell egyeztetve lenni, a köztük levő látszólagos ellentéteket kiegyenlíteni. Mindig az volt a meggyőződésem, egész életemen át, hogy a vallás és tudomány nem is állhat ellentétben egymással.

Az Uristen két könyvet írt: a bibliát és a természetet. E két könyv között a harmoniát az emberekkel megértetni 50 éves pályámon mindig vezérelvül tekintettem. Hogy a világ velem szemben méltányos, a mint azt az ön szép szavaiból is látom, azt az Isten áldásának és jóságának köszönhetem. Inutiles servisumus, fecimus, quod debuimus facere. Tettem, a mi kötelességem volt. Köszönöm szíves megjelenésüket, melylyel igazán megtisztelve érzem magam.«

»Gyönyörű szép szónoklat

volt!« tevé hozzá a bibornok, kinek ezután sorba bemutatta Kecskeméti a küldöttség tagjait, kikkel Schlauch néhány szót váltott s élénk érdeklődéssel kérdezősködött a hitközség állapotáról.

Az izr. nőegylet küldöttsége.

Ezután a »Nagyváradai izraelita nőegylet« küldöttsége tisztelgett a jubiláns bibornok előtt. A küldöttség, melyet Gerő Armin titkár vezetett, a következő tagokból állott: Schwarez Ábrahám, Bognár Sándorné, Wechsler Adolfné, Schwarez Ferenczné, Lederer Dávidné, dr. Berkovics Ferenczné, Löbl Henrikné, Rothmann Lipótné, Dory Ferenczné, Moskovits Mórné, Erber Imréné és Kálmán Szidorné. A hölgyek mind fekete selyem ruhába voltak öltözve gazdag ékszerekkel.

Gerő Armin a következő szavakkal talmácsolta az izr. nőegylet gratulációit:

Főmagasságu Bibornok Ur!

A nagyváradai izr. nőegylet, hálásan megemlékezve azon bőkezűségről, melylyel Eminenciád jótékony együletünket már több ízben kitüntetni méltóztatott, teljes szívvél sorakozik azok mellé, akik Eminenciád félszázados, dicsőséges áldozarságának arany misés jubileuma alkalmából szerencsekívánataik, tiszteletük és hódolatukkal járulnak Eminenciád kegyes színe elébe.

Midőn tehát a nőegylet küldöttei, hódoló tisztelettel és a legőszintébb érzelmeikkel üdvözöljük, — szívből fohászunkodunk, hogy a Mindenható, Eminenciádat, mint a Hit és felebaráti szeretet oly fenkőlt szellemi Apostolát a Haza javára és Egyháza dicsére még igen sokáig éltesse.

Mire a bibornok e gyönyörű szavakkal válaszolt:

»Igen megtisztelve érzem magam, hogy az izraelita nőegylet küldöttsége örömmünnepem alkalmából szíves megjelenésével szerencsét. Ahol szenvedés van és jótékonytságot kell gyakorolni az Uristen a nőt küldi, mert az érzi legjobban a szív fájdalmait, mivel a férfi világi dolgokkal lévén elfoglalva, nem képes úgy átérezni a szenvedéseket. Hálásan emlékszem meg mindig azokról, kik a jótékonytságot gyakorolják, mert ez oly tér, a melyen embertársaimmal legszivnsebben találkozom.«

Van-e sok pénzü fordult ezután Wechsler Adolfné pénztárosnéhoz.

Nem igen, felelte Wechslerné. Mennyit osztogatnak szét évenként? kérdé a bibornok. 4000—5000 frtot volt a válasz, az együletnek már 400 tagja van.

De hiszen ez nagyon szép mondá Schlauch nem is hittem, hogy ennyi pénzzel rendelkeznek.

Vallás különbség nélkül osztjuk szét a pénzt jegyzi meg Schwartz Ábrahám.

Igen szép, remélem, hogy a mi nőegyletünk is hasonló módon jár el, mondá a bibornok s miután az összes hölgyekkel váltott néhány szót, tisztelgés véget ért.

Az orthodox izr. hitközség tisztelgése.

Az orthodox izr. hitközség küldöttsége Fuchs Mór főrabbi vezetésével tisztelgett a A küldöttség tagjai voltak:

Dr. Friedländer Sámuel, Munk Jakab, Amigó Mór, Steiner Benjámín, Weisz Mór, Ullmann Izidor és Löblé Henrik.

Fuchs Mór a következő beszédet mondta:

Főmagasságu Biboros Püspök Ur!

Mint a nagyváradai orth. zsidó hitközség előjárói jöttünk Eminenciádat, magasztos hivatásának, áldásos működésének 50 évi jubileuma alkalmával hódolatteljesen üdvözölni.

Őseink tanítottak arra, hogy a nagy szellemeket, kik áldott tehetségeiket az emberiség javára érvényesítik, tiszteljük és nagyra becsüljük mint a gondviselés által a világ számára felkent papokat és ezért a szent dalnok szavaival élve mondjuk Főmagasságodhoz: »Te vagy a világ papja sokkalta jobban, mint azt gyenge szavaim kifejezheti. Az igazság ural engem.«

Adja a Mindenható, hogy Eminenciád még sokáig, sokáig tündököljön lángeszével, ember-szerető nemes szívével és bölcsességével, mint a béke és szeretet apostola, a népek boldogságára, szeretett hazánk dicsőre és teljesüljön Eminenciádon Isten szava:

»Frigyem volt ő vele, éltet és boldogságot adtam neki.« Amen.

Mire a bibornok így válaszolt:

Igen köszönöm a szívélyes szavakat, melyeket hozzám intéztek. A zsidóság és a kereszténység egy alapon állanak. Az Ur által kinyilatkoztatott ó-szövetség ez, melyre nézve nincs köztünk ellentét s ez azon alap, melyre az Ur Jézus az új-szövetséget felépítette.

Önök jól tudják, hogy mit jószolt Mózes: Önök nem vesznek el soha, hogy örökös tanúi legyenek a kereszténységnek és a kinyilatkoztatásnak. Igen köszönöm megjelenésüket.

— Hány év óta van itt? kérdé ezután Fuchstól.

— 15 év óta.

— A rabbik rendszeren igen okos emberek szoktak lenni, mondá. Emlékszem, hogy midőn Gyarmaton plébános voltam 4 zsidó család is lakott a községben, közülök egy egyszer megkért, hogy a lánya lakadalmát az udvaromon tarthassák, megengedtem s csakugyan ott is folyt le az egész esküvő. Az összedást végző rabbival beszédbe ereszkedtem s nagyon tudományos embernek találtam.

Ezután bemutatták a bibornoknak a küldöttség tagjait, mikor Amigó Mórira került a sor, Schlauch így szólt:

— Ugye-e az Amigók Spanyolországból jöttek?

— Igen, felelé Amigó, de azért magyarok.

— Hiszen nem is származhatunk mindnyájan Árpádtól — felelt mosolyogva a bibornok.

A Szigligeti Társaság tisztelgése.

A »Szigligeti Társaság« küldöttsége járult ezután a bibornok elé Rádl Ödön elnök vezetése alatt. A küldöttség tagjai voltak: Dr. Bodor Károly főtitkár, Bószörményi Géza, Huzella Gyula és Winkler Lajos.

Rádl Ödön ismert hatalmas szónoki modorában a következő magas röptű beszédet intézte a bibornokhoz:

A beszéd eszmemenetele fővonásaiban a következő volt:

Főmagasságú Bibornok ur!

Ujabb időkből mindjobban kezd felhangzani a panasz az emberi törekvések hiábavalósága, a lét céltalansága, legjogosultabb reményeink örökös megfuzulása fölött és mindinkább szaporodik azok száma, akik arról jajognak, hogy célt tévesztettek és hogy életük elhibázott!

Megszakítlan Jeremiádot hallunk untalan, mely a világrendben állítólag uralkodó véletlenről siránkozik, — a mely önkénytelenül a fatalizmus karjaiba kell hogy sodorja és a mely végelemzésében a dolgoknak, a Schopenhauer létmegsemmisítési teóriájához kell hogy vezesse az embert.

És ha kutatjuk ennek az életbölcséletnek, helyesebben: ennek a mindjobban terjedő élet- és világnézletnek az okait, arra jövünk rá, hogy ez létalapját egyrészt az emberi élet és rendeltetés téves, hibás felfogásában, másrészt pedig a tulhajtott egyéni önzésben találja fel.

Abból a téves felfogásból indul ki ugyanis az emberiség nagy része, hogy az ember kizárólag csak a boldogságra van teremtve és az életnek csak az a rendeltetése, hogy fáradtság, küzdelem, szenvedés nélkül ölébe hullassa az egyénnek a lét arany almáit; szóval, hogy egyénileg minden áron csak boldoguljon és csak boldog legyen! — holott nincs tisztában még azzal sem, hogy fogalmilag mi tulajdonképpen hát a »boldogság«?

Elfeledik azt, amit Főmagasságod a napokban az ország ifjúságához tartott mélyes és monumentális beszédében oly szépen kifejtett, hogy t. i. az élet egy szervezet, melynek egész teljét van hivatva a civilizáció fejleszteni és »melyben az egyoldalúság lehetetlen« — tehát a boldogság egyoldalúsága is!

Elfeledik azt, hogy az élet épen azért, mert szervezet, fokozatos fejlődésnek van alávetve, melynek hogy a látókörre tánguljon és igaz rendeltetése, célja, igaz örömei és szenvedései, sikerei és bal sikerei, ezek valódi oka és különösen eszményi célja minél határozottabb alakban szemünkbe szökjék — ahhoz az szükséges, hogy annak korlátolt látkört nyújtó gula-aljától fokozatosan haladjunk a lépcső fokok felfelé, a csúcs felé; a honnan Goethével elfogjuk mondhatni:

— Schaute von den vielen Stufen
Unseres Pyramiden-Lebens
Weit herum, und nicht vergebens! . . .

Elfeledik, hogy a boldogság, mint konkrét fogalom, nem létezik; hanem hogy csak a törekvés a harmoniára, jogosult vágyaink és az ellenséges külső életviszonyok közt, az, amit mi boldogságnak nevezhetünk és hogy az élet eszményi célja csakis ezen harmonia lehető teljességének elérésében és az arra való törekvésben rejlik.

És épen azért, mert mindezt elfeledik, az egyéni önzés tulhajtásába esnek, — mely minden küzdelemben, minden szenvedésben és minden vágy megfuzulában már, — akármily természetzerű vagy jogosulatlan legyen is az, — a lét tökéletlenségét látja és elegendő alapos indoknak vélik ezt arra, hogy kifakadjanak a sors, végzet, világrend, sőt maga az Isten ellen is.

Pedig hát ez nem így van; nagy, szép és lélekemelő példák mutatják, hogy a lét és a rendeltetés igaz céljának felismerése, annak következetes szemmel tartása és kitartó követése, a hivatás igaz betöltése, az eszményi célért, eszményi eszközökkel folytatott küzdelem és a folytonos törekvés a harmoniára — meghozza végül az egyénnek a győzelem koronáját.

Nagy és felemelő példák mutatják, hogy a létnek minden szenvedés és küzdelem dacára, meg van a maga magas rendeltetése és hogy a nemes, a munkás, az eszményi élet nem hiábavalóság, melyben az eseményeket nem a véletlen esélyei, hanem az erkölcsi rend örök törvényei korányozzák.

Ilyen nagy és felemelő példát nyújtott főmagasságod egész élete, munkálkodása, egyénisége, küzdelmei és az ezek utján elért sikerei — a csüggedő emberiségnek.

Ezt a nagy és felemelő példaadást jöttünk megköszönni mi, akik szerény körben, mint az itteni irodalom szerény munkásai, szintén eszményekért harcolunk; mert ebben a példaadásban kulminál annak a lélekemelő ünnepségeknek a legfőbb, mert erkölcsi, jelentősége, melyeket főmagasságod pár nap muiva megülni készült és a melyeknek folyamán a félszázados múlt emlékein elmeregve, joggal, büszkén és felemelt fővel el fogja főmagasságod mondhatni önmagáról a Goethe idézett szavait, — de ebben a javított kiadásban.

— Schaute von den höchsten Stufen
Unseres Pyramiden-Lebens
Weit herum, und nicht vergebens!

Ehhez a lélekemelő ünnepélyhez fogadja kegyesen Főmagasságod őszintén érzett szerencsekívánatainkat, melyeknek a »Szigligeti Társaság« megbízásából kifejezést adni bátorkodom. Isten éltesse Főmagasságodat hosszan és boldogan!

A bibornok erre a következőket válaszolta:

Nem vagyok képes oly fenkölt szellemben válaszolni beszédjükre. Én 50 éven át nem mindig ugyanazon szempontból néztem az életet, mint ma, mert az embernek életviszonyai és korával együtt felfogásai is változni szoktak. A realizmus és idealizmusról szólva azt tapasztaltam, hogy mentől inkább realiztikus az ember, annál boldogtalanabb és mennél jobban hajlik az idealizmushoz, annál jobban érzi magát és mindig nemesebb szférában mozog, mint azok, kik csupán realisták. E kettőt azonban össze kell egyeztetnie a vallásnak, melynek én is szolgálja vagyok. Ez az összeegyeztető az a faktor, melynek irányt kell adni s mely egyedül képes a realizmust és az idealizmust összhangba hozni s fenntartani s erre csak a vallás képes. A »Szigligeti Társaság« az idealiz-

mus szolgálatában áll s azt akarja ápolni és a világot meggyőzni arról, hogy a hol az és a poezis elvész, boldogtalanság támad. Kívánom teljes szívemből, hogy győzzék meg arról Nagyváradot, hogy a realizmus nem képes igazi boldogságot nyújtani, hanem az élet poezisével a boldogság növekedése is jár.

Ezután Rádl bemutatta a küldöttség tagjait, kiknek mindegyikével társalgott pár pillanattig a bibornok.

A velencei »Gazda kör« tisztelgése.

Végül a velencei »Gazda kör« küldöttsége tisztelgett a bibornoknál, melyet Kiss Elek vezetett. A küldöttség tagjai voltak: Ludvig Béla, Schmidt Ferencz, Molnár Gábor, Danese János, Nagy Károly, Krupka Károly, Ludvig József, Barta József és Kiss Elek.

Kiss Elek a következő beszéddel üdvözölte a bibornokot:

Főmagasságú Bibornok-Püspök úr Kegyelmes uram!

Magasztos, és lelkes szívet egyaránt meghatározni azon napra, melyen főmagasságod tulajdonképpen egyházi szolgálatát megkezdte, magasztosabb megemlékezni azon 50-ik évre, melyet az itteni gondviselés jóvoltából főmagasságod szellemi és testi erejének még mindig csodálatra méltó nagyságában az egyház szolgálatában betölt, méltó ünnepe ezen esemény egy oly férfinak, ki vallása és hazája érdekeinek szolgálatában soha nem lankadott, de lélekkel és szívvel s nagy tehetségének teremtő erejével mindig első volt a tevékenyek között; nagy érdemet szokott a közélet közönsége ily kitüntetéssel tisztelni mint most Főmagasságodat s egy ily férfi tiszteletére szintén csak a nagyok követelhetnek részt maguknak, hogy mégis mi egy szerény és még nagyon is ifjú egyesület, küldöttei szintén részt kérünk a tisztelgésből méltóztatásuk ezen lépésüket Főmagasságod nagysága kitűnősége jellembe gazdagsága iránt táplált határt nem ismerő tiszteletünknek tulajdonítani.

Midőn tehát mély tiszteletünknek ez alkalomból Főmagasságod személye iránt tisztelgésünkkel kifejezést adunk, egyidejűleg kérjük a jószágos Istent, hogy Főmagasságod drága életét felséges Királya, - vallása és hazája érdekeinek szolgálatára s ember társai minden bajainak enyhítésére változatlan jó egészséggel áldja meg és sokáig éltesse.

Erre a bibornok így válaszolt:

»Köszönöm a szép szavakat és szíves megjelenésüket. Önök földművelők, s mint ilyenek, helyesen érzik, hogy közel állanak az Istenhez s önök tudják, tapasztalják legjobban, hogy az ember keze dolgozik, de Isten áldása ad mindent. Nagyön rokonszenvezem a földművelőkkel. Tizenhárom évig voltam plébános, ismerem tehát jól azok örömeit, szenvedéseit és minden igényeit. — Az Isten áldja meg önöket!«

A küldöttség tagjainak bemutatása után a bibornok megígérte, hogy majd könyveket ajánlódok a »Gazdakör« könyvtára javára, mire küldöttség tagjai távoztak.

A tisztelgések erre 1/2 óra tájban véget értek. A bibornok ma nem fogad küldöttségeket.

A holnapi napról szóló értesüléseink pedig a következők:

A szombati fáklyászene.

Nagyvárad város polgársága által dr. Schlauch Lőrincz bibornok tiszteletére f. évi május hó 1-ső napján Szombaton este rendezendő fáklyásmenet és sorrendje részletei a következőkben állapítottak meg:

A fáklyás menetben résztvevők szombaton este 7 órakor gyülekeznek a városi mérnöki hivatal udvarán (Széchenyi-tér) hol a fáklyák kiosztatnak, — a fáklyások csoportokban felállítanak. Világításra excelnior stearin fák-

lyák alkalmaztatnak, melyek nem adnak kellemtelen füstöt, nem piszkolnak és így egész tisztán és kényelmesen hordozhatók. A fáklyás menet lehetőleg már háromnegyed nyolcz óramenettel megindul, — a menetet megnyitják a katonák zene és a zenekedvelők egyesületének zenekara, közben a lobogó vivők és rendezők, énekkara, a fáklya vivők. A menet a mérnöki két oldalt a fáklya vivők. A menet a mérnöki hivatal udvaráról indul, — a megyeház és fogház előtt a Wurst boltnál a fő-utczára fordul, az ország uton, muzeum utczán átvonul a püspöki udvarba, — visszamenet az újsoron a Schlauch-ér végében a fáklyák haladnak s a menet feloszlik. A fáklyát lombra rakatnak s a menet feloszlik. A fáklyát vivők felkérnek, hogy a menetben mindig a kocsis uton a folyókától két méternyire fáklyákat kifelé tartva haladjanak a beosztott és karszalaggal ellátott csapatvezetők utasítása szerint járjanak el. A püspöki palota udvarán a fáklyások a már előre fentartott négyszögben és kettős sorokban állnak fel. A visszaindulás formáját is a csapat vezetők fogják jelezni s indítani. A fáklyásmenet utirányába eső házak lakói ez uton is felkérnek, hogy utczai ablakaikat a fáklyás menet alatt kivilágítsák.

Ujabb vendégek.

Legujabban a következő vendégek jelentették be jövetelüket:

Dr. Kun László és Szentkláray Jenő apátkanokok mint a csanádi káptalan képviselői, kik együtt érkeznek Desewffy Sándor csanádi püspökkel, ki jelenleg Makón tartózkodik s onnan egyesén jön Nagyrádra. Fehér Ipoly a panonhalmi főpát holnap este érkezik a budapesti gyors vonattal. Dr. Váradi L. Árpád cultusz miniszteri osztály tanácsos szintén tegnap tudatta jövetelét.

A diszpolgár oklevél átadása.

Nagyráda város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg, egyhangúlag, lelkesedéssel választotta meg dr. Schlauch Lőrincz bíbornokot Nagyráda város diszpolgárának.

Az erről szóló rendkívül pompával és csinnal kiállított diszpolgári oklevelet mintegy 60 törvényhatósági bizottsági tagból álló küldöttség szombaton délelőtt adja át s egyuttal üdvözlő a jubiliáns egyházfejedelmet.

Rácz Mihály polgármester helyettes a tisztelgésre vonatkozólag a következő felhívást bocsátotta ki a küldöttség tagjaihoz:

Felkérés. Főispán ur ö Moltóságától nyert megbízás folytán tisztelettel felkérem czimet, mint a dr. Schlauch Lőrincz bíbornok-püspök ur ö Eminenciájára részére kiállított diszpolgári oklevél átadására felkért küldöttségi tagokat, hogy folyó évi május hó 1-én, (szombaton) délelőtt fél 10 órakor a városház tanács-termében megjelenni méltóztassanak és pedig azok, akiknek diszmagyar ruhájuk van, lehetőleg diszmagyarban. A küldöttség $\frac{3}{4}$ 10 órakor indul ö Eminenciájához tisztelgésre s a diszpolgári oklevél átadására.

Kocsikról a város gondoskodik.

Nagyráda, 1897. április 28.

Rácz Mihály.
főjegyző.

A nagyrádi iparosok a bíbornok jubileumán.

Felhívás az iparos polgárokhoz és az iparos ifjusági egyesület tagjaihoz.

Felkérem az iparos polgárokat és az iparos ifjusági egyesület tagjait, miszerint dr. Schlauch Lőrincz bíbornok, megyés püspök ur ö Eminenciájára 50 éves áldozásának jubileuma alkalmából azok, kik a tisztelgésben részt venni óhajtanak, szombaton május hó 1-én délelőtt fél tíz órakor a Püspöki palotában fekete öltönyben megjelenni sziveskedjenek.

Az iparosság a nagypolgári küldöttséggel egyetemesen fog a tisztelgésben részt venni. A fáklyásmenet a Széchenyi-téren levő városi mérnöki hivatal épület udvarából fog kiindulni excelsior fáklyákkal melyeknél a piszkolás ki van zárva.

Felkérem a résztvenni óhajtókat, hogy

jelzett helyen szombaton május hó 1-én érte fél hét órakor pontosan megjelenni sziveskedjenek.

Tisztelettel maradtam

Bertsey György,
elnök.

Tisztelgések a bíbornoknál.

Értesítés a dr. Schlauch Lőrincz ö főmagasságánál jövő hó 1-sején, szombaton délelőtt történendő üdvözlések sorrendjéről illetőleg. Számos jelentkezés törtévé, szükségesnek mutatkozott a sorrendnek megállapítása.

A fogadások délelőtt 10 órakor a latin szertartású papságnak tisztelgése után kezdődnek ezen sorrendben:

1. A gör. szert. kath. káptalan és clérus.
2. Biharmegye törvényhatósága.
3. Nagyráda város törvényhatósága.
4. A csász. és kir. helyőrség tisztikar.
5. A kir. ítélő tábla bírói karából.
6. A helybeli jogakadémia tanártestülete.
 - a. M. kir. Pénzügyigazgatóság.
 - b. M. kir. Posta és távirat igazgatóság.
 - c. Biharmegyei államépítészeti hivatal.
 - d. Kir. erdőfelügyelőség.
8. Magy áll. vasutak üzletkezelősége.
9. A kir. tankerületi főigazgató vezetése alatt a nagyrádi a) kath. főgymnasium és b) a m. kir. főreáliskola tanári kara.
10. A szathmári kir. kath. főgymnasium.
11. A nagyrádi felsőkereskedelmi tanintézet tanári kara.
12. A nagyráda-egyházmege róm. kath. tanítói kar.
13. A biharmegyei kir. tanfelügyelő vezetése alatt:
 - a. a kir. tanfelügyelőség.
 - b. a biharmegyei népnevelési egyesület.
 - c. a biharmegyei tankerületi tanítótestület.
 - d. a nvárad köz. iskolák tanító testülete.
 - e. a nvárad tanítók köre.
14. A nvárad keresk. és ipar-kamara.
15. A nvárad kereskedelmi csarnok.
16. A biharmegyei nőegyesület.
17. A biharmegyei és nagyrádi orvos és gyógyszerész egyesület.
18. A nagyrádi polgárság, ipartestület és ipartestületi ifjuság.
19. A vidéki hírlapírók szövetsége a helybeli újságírókkal.
- 20) Közös elnökük vezetése alatt:
 - a., a nvárad önk. tüzlő egyesület;
 - b., a nvárad polgári kör;
 - c., a nvárad zenekedvelők egyesülete.
- 21) A nvárad kath. kör.
- 22) A nvárad réti népkör.
- 23) A nvárad l. sz. püspökségi uradalmak bérlői.
- 24) A nvárad l. sz. püspökségi uradalom tisztikara és tiszt. nyugdíj-egyesülete.
- 25) A nagyráda kerületi betegsegélyző pénztár.
- 26) A nvárad általános munkás betegsegélyző egyesület.
- 27) Hitközségi küldöttségek az egyházmegegyéből.
- 28) A jogakadémia ifjusága.
- 29) A Szent József intézet.

Mint e hosszú sorrendből látható egy-egy küldöttségre igen rövid idő áll rendelkezésre: azért teljes tisztelettel kéreknek a teljes című küldöttségek, hogy a kellő időben együtt lenni méltóztassanak, hogy a fogadások gyors lefolyását ez is segítse.

A fogadásokhoz a bíbornok-püspöki palotában a földemmel a földlepcsőn s a távozás a város felőli épületszárny mellék lépcsőjén történik. A közvetlen gyülekezésre a palota szentszéki ülés terme van fentartva.

Nagyráda, 1897. április 29.

Az egyházi rendező bizottság.

Előkészületek a bíbornok ünnepeire.

A dr. Schlauch Lőrincz bíbornok arany-miséje alkalmából Nagyráda város polgársága által rendezendő ünnepély nagyszerűnek ígérkezik. Impozáns lesz a polgárság monstre küldöttsége, melyben a polgárság színe-java vesz részt vallás különbség nélkül, hogy kifejezze hódolatát ö Eminenciájára előtt. Páratlan fényű

a fáklyás menet, több mint 600 fáklyával. Az ünnepélyre vonatkozólag ma délután teszi meg a végrehajtó bizottság a még szükséges intézkedéseket s erre nézve a következő meghívót bocsátotta ki a bizottság tagjaihoz:

Kívül czimzett Urat mint a felszázados áldozár a Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök felszázados áldozárságának jubileuma alkalmából Nagyráda város polgársága által rendezendő ünnepély végrehajtó bizottságának tagját tisztelettel kérem, f. hó 30-án, délután: 6 órakor tartandó értekezleten résztvenni méltóztassék: Nagyráda 1897. április 29

Mezey Mihály, végr. biz. elnök.

A kath. kör. jubileumi ünnepélye.

Már említettük, hogy dr. Schlauch Lőrincz bíbornok, püspök felszázados áldozár jubileuma alkalmából a nagyrádi kath. kör. nagyszabású ünnepélyt rendez. A május hó 6-án, csütörtökön tartandó matiné rendező bizottsága, élén Imrik Gusztáv ügyvéd jelölttel serényen buzgólkodik, hogy az ünnepély minél impozánsabb legyen. A meghívókat most bocsátják ki. Az ünnepély műsora a következő:

1. Üdvözlő dal Beleznay Antal. Előadja a kör énekkara.
2. Üdvözlő beszéd. Tartja Dus László világi alelnök.
3. Avemaria. Beleznaytól. Éneklé Amón Margit kisasszony.
4. Hála szózat, alkalmi óda: írta Dus László. Szavalja Imrik Gusztáv ügyvédjelölt.
5. Részlet Beethoven »Pathétique« sonatájából ez Wagner »Tannhauser« operájából. Zongorán előadja Tóth Margit kisasszony.
6. Pápai Himnusz. Előadja a kör énekkara.
7. Záró üdvözlés. Tartja Denes János egyházi alelnök.

Arany betűk-arany szavak.

Nem hagyhatjuk hálás megemlékezés nélkül, azt a szeretetet és lelkesedést melyet a szathmári egyházmege, volt Főpásztor, a mi bíbornok püspökünk, iránt érez és nyilvánít. Az egyházmege lapjának, a szathmári »Heti-Szemle«-nek ápr. 28-ik száma arany betűkkel nyomtatva jelent meg, melynek összes cikjei a bíbornok iránt hálát és szeretetet sugározzák. A cikkek költői lendülettel, nemes felfogással vannak megírva, s a forma tökélye méltó interpretálója a remek gondolatoknak.

Felhívás a polgársághoz.

Mezey Mihály a következő felhívást bocsátotta ki:

Tisztelt Polgártársak!

Főmagassága Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök ur áldozárságának felszázados évfordulóját f. évi május 1-én és 2-ikán ünnepli. Az ünnepélyben nemcsak városunk — melynek a nagynevű bíbornok diszpolgára is — vesz részt, hanem az ország minden irányából hatóságok, testületek s magánosok érkeznek városunkba, hogy hódolatukat a jubiliáns előtt kifejezhessék.

Az ünnepély részletei: a) május 1-én délelőtt a nagyrádi hatóságok és testületek küldöttségeinek tisztelgése; este 8 órakor fáklyászene a polgárság részéről. b) május 2-ikán, vasárnap délelőtt 9 órakor a jubiliáns bíbornok arany-miséje a székes egyházban, melynek végeztével a vidéki küldöttségek tisztelgének.

Miről városunk igen tisztelt polgárságát midőn értesíteni szerencsém van, kérem, hogy az ünnepély fényének emelése érdekében lakházaikat május 1 és 2-ára zászlókkal, azon utvonalonon pedig, melyen május 1-én este a fáklyásmenet elhalad, ablakaikat is feldiszittetni s este 8—10 óráig kivilágítani méltóztassanak.

A fáklyásmenet május 1-én este 8 órakor a városi mérnöki hivatal udvaráról — Széchenyi-tér — indul s a megyeház előtt a Wurst és Rimanóczy-ház közt a Fő-utczán, Muzeum-uton keresztül vonulva érkezik a püspöki palota elé, honnan a szerenáddal végeztével az Újsoron jövet vissza a Schlauch-park végén oszlik szét.

Felkérem továbbá a tisztelt közönséget arra

is, hogy úgy a fátylasmenetnél, mint a május 2-án tartandó aranymisén — mely utóbbin csak bemeneti jegyekkel lehet részt venni — a rendőrség intézkedéseivel alkalmazkodjék.

Azon reményben, hogy polgárságunk, mint minden alkalommal, úgy most is kifejezésre juttatja nagynevű bibornok püspökünk iránt érzett kiváló tiszteletét s az ünnepély fényét a jelzett módon emelni nem mulasztja el. Kérésem ismétlése után hazafüli üdvözléssel maradtam

Nagyvárad, 1897. ápr. 29.

Mezey Mihály.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Május 2. Dr. Schläuch Lőrincz bibornok arany-miséje.

* **A májusi ajátosságok.** A r. kath. egyházban már ősidőktől fogva kiváló jelentőségű a **Mária kultusz**, melyben kifejezést ad tiszteletének az Üdvözítő anyja iránt. Az év legszébb hónapját, a poétikus májust szenteli a Szűz Máriának. S a hívők lelkében visszhangja kél az egyház hódolatának, szeretetének az Isten anyja iránt. A szokásos májusi ajátosságokon zsufolásig megtelnek a templomok s szívből fakadó énekek szállnak fel a bolt-ívek alatt Mária dicsőítésére. Ma este kezdődnek a templomokban a májusi litániák. A várad-olaszi plebánia templomban minden nap este fél 7 órakor, a Szent-László templomban pedig estenként 7 órakor. Olasziban hetenként vasárnap szerdán és szombaton és pénteken; Ujvároson vasárnap és csütörtökön szent beszédek is lesznek.

* **Jubilemi ebédek.** A jubileum alkalmából a bibornok három nagy ebédet ad palotájában: Jövő hó 1-én szombaton az egyházmegyebeli papság számára lesz 80 terítéssel, második és kilencedikén egy-egy 130 terítéssel. A másodikán tartandó nagy ebédre való meghívásoknál különös tekintet van a nem helybeliekre. A bibornok a szombati és vasárnap nagy elfoglaltasokra tekintettel tegnap és tegnapelőtt magánlátogatásokat nem fogadott és jövő hó harmadikáig nem fogadhat.

* **Tisztelet az érdemnek.** Nagybánya agg prépost-plebánosa Rátz Pál ritka szeretet nyilvánulások között ünnepelte ápril 26-án aranymiséjét. Maga Meszlényi Gyula szatmári megyés püspök volt mannduktora a sz. mise alatt, mely után mindenki igyekezett emléktárgyakkal elhalmozni az ünnepeltet. A püspök, az esperesi kerület, a bányászok és magán emberek becses emléktárgyakkal mutatták szerdtetüket s az egésznek koronájánál Ő szentsége a pápa áldását küldte derék agg pepjának. Áradjon rá a sok jó. mit tisztelői e napon kívántak.

* **Személyi hir.** Báró Königsarter Hermann, állandó tartózkodás végett Bécsből, hol a telet töltötte, tegnap haza érkezett kishántói birtokára.

* **Nátafalussy Kornél Temesvárott.** Nátafalussy Kornél nagyvárad kir. tanfelügyelő Aradon tegnap a gymnasiumok és reáliskolák látogatását befejezvéntemesvárra utazott az ottani iskolák megtekintésére. Aradon tegnap az ottani lyceum gyorsírási versenyére 10 francos arany jutalmat tűzött ki.

* **Az ipartestület köszönete.** Főmagasságu bibornok Dr. Schläuch Lőrincz megyés püspök ur. 50 éves áldozásának Jubileuma alkalmából volt kegyes 20 szegény iparos mester részére 1000 forintot, az iparos menház részére 200. az iparsestület betegsegély pénztárának 200 forintot adományozni. Az ipartestület előjáróságától, úgy a megajándékozott 20 iparos mestertől fogadja-e nemes emberbaráti jóakaró kegyességéért — e helyen is hálás köszönetünket. A segélyezésre méltók-

nak meghatározása czéljából tartott előjárósági ülésében e megható magasztos ünnepély alkalmából 100 forintot szavazott meg az előjáróság a jótékonyági alapjából 20 szegény iparos között 5 forintjával leendő kiosztásra. Kelt Nagyváradon az ipartestület előjáróságának 1897 évi április hó 28-án tartott üléséből. Bertsy György ip. test. elnök. Janovich János ip. test. főjegyző.

* **A bibornok adománya az iparosoknak.** Dr. Schläuch Lőrincz bibornok arany-miséje alkalmából nagy összegű jótékony adományai között két ezer koronát adott husz arra érdemes iparos részére. Az adományt, 100-100 koronát, az ipartestület ajánlatára ma fogják kiosztani a következő iparosoknak:

Vajnovszky József cipész, Biró József kőfaragó, Kozma Lajos órás, Adám József cipész, Vajna Béla esztergályos. Márkucz János mézeskalácsos, Weisz Ignác férfi szabó, Hotya Demeter csizmadia, Aredánszki Mihály asztalos Watzel János cipész, Orosz József csizmadia, Veress Péter csizmadia, Bodor Ferencz szücs, Szahey Gusztáv cipész, Kápolnay János lakatos, Koch N. János szobafestő, Berghold Gyula bádogos, Kiss Géza timár, Nagy Lajos asztalos, Kiss György gubás.

* **Iskolai szünet.** Főmagasságu Dr. Schlach Lőrincz bibornok püspök jébileuma alkalmából május 1-én szombaton a tanítás az összes községi elemi és polgári, valamint a zenekedvelők egyesülete által fentartott nyilvános zeneiskolában is szünetelni fog.

* **A század szabója** — nagy Beöthy Aldzsi kilépése. E czim alatt a »Pesti Hirlap« a következőket írja a belényesi kerület képviselőjének legujabb szerepléséről:

Képviselők között ma szóbeszéd keletkezett arról, mely szerint Beöthy Algernon és a szabadelvű párt irányadói között nézeteltérés keletkezett volna s hogy ennek folytán Beöthy Algernon már a szabadelvű pártkörből ki is lépett. Hogy mennyiben felel meg ez a hír a valóságnak azt nem igen kutatták hanem asszimilálták az esetet a Napoleon hadjárati idején szerepelt Nesselrode kapitány eljárásával. Ez a Nesselrode kapitány miután tudomást szerzett az ellenség hollétéről, felettes hatóságának a következő jelentést küldte:

— Wie ich des Feindes ansichtig wurde, schickte ich meinen Eskadronsschneider voraus, um den Feind durch possirliche Bewegungen zu necken«. (Magyarul: Amint az ellenség közelébe jutottam, kiküldtem a század szabót, hogy negédes mozdulatokkal ingerelje az ellenséget).

* **Karácson Gábor kiszabadult.** Egy nagy gonosztevő szabadult ki az illavai fegyházból; Karácson Gábornak hívják s tizenkét esztendő tölthetett ki gyilkosság miatt. Az egész Nagyváradot rettegésben tartotta ez az ember, lopott, verekedett, míg aztán a fegyházba került. Tegnap kiszabadult a fegyházból s ismét Nagyváradon akar letelepedni. A megöregedett gyilkost vajjon a tizenkét évi fegyház megtanította-e a becsületre?

* **A színház tervének költsége.** Ugy látszik a Színház tervezet készítője: a Felner és Helner bécsi czég nem nagyon bizik a nagyvárad állandó színháznak a közel jövőben való felépítésében. Megkeresték a várost, hogy a szerződés értelmében, minthogy a miniszter a terveket jóváhagyta, fizesse ki a város a tervek készítéseért kikötött összegből esedékes 3000 frtot, továbbá hatszori leutazásáért a 720 frt költséget. Ez még nem mind hanem ezenkívül még 3000 frt kifizetését kéri Felner, mivel az összes részlet rajzok és kiviteli tervek készen vannak a miniszter által jóvágytak s ezért úgy kell venni, mintha már a souterrain magasságig készen állana (!) a színház. Az építkezés elhalasztása ugyanis nem ő tőle függött s így jogosan kérheti a második részletet is. — Busch Dávid főmérnök a Felner czég kérelmét azzal terjesztette a tanács elé, hogy az első részletet és utiköltséget fizesse ki a város, a második részlet kifizetését azonban nem javasolja azért,

mert valószínűleg tavasszal már megkezdhetik az építést. Ha pedig nem akkor ezen összeget is ki kell fizetni.

* **Muskó Sándor utóda.** Az igazságügy-miniszter az oly tragikus véget ért Muskó Sándor helyére Cr. Hodossy Lajos szegedi kir. táblabíró nevezte ki a szegedi kir. törvényszék elnökévé. Most tehát meg lehet ma újból kezdeni a hódmező-vásárhelyi méreg keverők pörének tárgyalását.

* **Simay de Sima, alias gróf Szirmay.** A belényesi szélhámós ismét beszéltet magáról. Nem tudni hogy, hogy nem kiszabadult sötét börtönéből, de nem változtatott rajta már ez sem. Ismét büntettet vitt véghez, és pedig egy közönséges lopást. Mert a »Rendőri Lapok« legujabb számából olvassuk, ismét körözik a hirneves szélhámós. Személy leírása a következő: középtermetű, sovány kékszemű veres-haju, és veres bajusszu szakáltalan 25 éves fiatal ember. Büntetett előéletű. Kiváncsiak vagyunk, hogy legujabban honnét fog előkerülni ismét, e gyönyörű mákvirág.

* **Az a költözködés.** Hej! De szép is volna az a május elseje, ha a költészetnek nem lenne prézai oldala is. Ma éjjel zene, szerenád hangzik fel minden utcán s holnap reggel már löcsögnek a szekerek, megkezdődik a költözködés. A csuda üsse meg ez ám a kegyetlen mulatság! A család apának fő a feje, s a család pedig nincs sem az új sem a régi lakásban, hanem két szek közt a padalatt. Ezért mondják, hogy a korela után legveszedelmesebb dolog a költözködés, mely lerontja a május elsei poézist, lerontja az éjszakai szerenádok hatását s olyan proiná teszi ezt a szép napot, hogy hozzá fogható is hevés van. Török a butor, döcögnek a kerekék s úgy átkozodnak a járókelők, mint egy baka, meg egy tűzér káplár együtt véve.

Kizárólag legjobb készítményű fehérneműk (oroszlán védjeggyel) nyak-kendő különlegességek, női és férfi glacé és selyem keztyűk, harisnyák, zsebkendők stb. feltétlenül legolcsóbban és legnagyobb választékban csakis Fábry Testvérek divatáru házában szerezhetők be. Postai rendelések figyelemmel eszközöltetnek.

A városi adóhivatal rendezése.

— Elbocsátott napdíjasok —

Nagyvárad új szervezeti szabályrendeletében különösen az adóhivatalra vonatkozólag több új állás szervezése van kimondva.

Ezt a miniszter egy további rendelete tette szükségessé, mely szerint a jelenlegi személyzet nem képes feldolgozni a munkálatokat. Kevés a számtiszt, a becüs, és a vágrehajtó.

Az új szervezet életbeléptetése czéljából javaslatokat kértek be az egyes ügyosztályoktól.

Bordé Ferencz adóügyi tanácsos tegnap terjesztette be javaslatát.

Az új szabályrendelet szerint ezen ügyosztály állana: 14 számtiszt, 1 iroda tiszt, 1 írnök, 8 végrehajtó (1 a közuti alapról), 16 becüs, 2 kézbesítő és megfelelő számú napidíjasból.

Jelenleg pedig alkalmazva van az ügyosztálynál: 8 irodatiszt, 4 végrehajtó, 1 irodatiszt, 3 havidíjas, 2 napidíjas, 2 kézbesítő, ismét 2 napidíjas. Ezek közül 8 számtiszt, 1 irodatiszt, 4 végrehajtó, 2 kézbesítő és a havi díjasok részint választás, részint kinevezés folytán állandóan vannak alkalmazva s így ezek nem jönnek választás vagy kinevezés alá.

Szükséges a tanács előterjesztése szerint még 1 másod-és harmadosztályú számtiszt; a behajtási ügyosztályhoz a rendszeresített 4 végrehajtó (1 a közuti költségvetés terhére) valamint 16 becüs tehát ezekre kéri a pályázatot mielőbb kiírni.

Szükséges továbbá 7 napidíjas, és így 17

napi díjast elbocsátani javasolja Bordé Ferenc tanácsos.

A költségekre nézve a következő előterjesztést teszi a tanácsnok: ügyosztályánál a személyzet szaporítása a szabályrendelet szerint évenként 9660 frtba kerül. De jelenleg két szám-tiszti állást (1600 frt) nem kell betölteni; továbbá leszállítandó a 17 napidíjas állást be-szüntése által megatakarítandó 6205 frt évi kiadás s így csak 1855 frt lenne az évi többlet kiadás.

A tanácsos előterjesztését legközelebb tárgyalja a város.

Lázadás Nagytemető-utcán.

— Saját tudósítónktól. —

Lapunk tegnapi számában megírt, a „brutális áldozata” című cikkünknek az este egy nagy feltűnést keltő epizódja játszódott le Nagytemető-utcán.

E hírre nyomban kiküldtük tudósítónkat, ki a következőkben számol be az eset részleteiről.

Tegnap délután az a hír terjedt el a réten, hogy a Weisberger Lipót temető-utcai kereskedő által súlyos beteggé vert leány meghalt az *üllegék* közelében.

Az egész utca, sőt a környéki utcák lakosai is fellázdak a brutális kereskedő ellen s este 9 órakor valóságos népcsőület töltött lármázva, fűtyölve a lakása elé. Valóságos lázadás volt ez s egy jeladásra zuhogott a közép.

A lakás cserép tetőzete teljesen tönkrement, a czeget összetörték s kapuk és ablakok pedig összetörttek.

A megtámadott alig tudott elmenekülni feleségével s a kocsi is, melylyel távozott, a kövek zápora teljesen összetört.

A tulajdonost megakarták lynchelni. Azonnal jelentést tettek az esetről a rendőrségnek, honnan Lőrinczy Gyula r. biztos és Hajduska Árpád fogalmazó ment ki a helyszínére, megvizsgálni az esetet. A ház előtt ökölnyi kövekből egy egész garmada feküdt s a nép valósággal zuhogott az utcán még ekkor is.

Rengeteg nép járkált az utcákon s a rendőrség pedig őrizet alá vette az összezuzott házat.

Mint biztos helyről a késő éjjeli órákban értesülünk, a leány nem halt meg, sőt a délután folyamán, a rendőrség által ki lett hallgatva.

A rendőrség, most már mind a két esetben erélyesen vizsgálatot indított, hár még eddig senkit sem sikerült megtudni, hogy részt vett-e a tüntetésben. Az iratokat a brutális gada ügyében már át is küldték az ügyésznek.

EGYESÜLETEK.

A nagyvárad i partestület. Előjáróságára a napokban tartott ülésén foglalkozott azon 20 iparos kijelölésével, akiket javaslatba hoz Nagyvárad városának a bibornok által adományozott 1000 frt segélyben egyenkint 50—50 frttal való részesülésre. — Ezzel kapcsolatosan elhatározta az előjáróság, hogy a jótékony egyház fejedelem jubileumának emlékére a jótékony alaphól 100 frtot szavaz meg s ez összeget kiosztja egyenkint 5—5 frtjával.

Uj kiházasító egyesület. Nagybjom községben második kiházasító egyesület alakult. Ideiglenes elnök Révész Mihály, ideiglenes jegyző Kiss Sándor. Az alapszabályokat a jóváhagyás készítközése végett beterjesztették az alispáni hivatalhoz.

TANÜGY.

Ipariskolai szünet. Az ipariskolánál f. évi május 1-én mint költözködési napon az ipar-tanodai bizottság határozata értelmében — továbbá Nagyvárad nagynevű bibornok püspöke félszázados áldozarsága ünnepélye alkalmából vasárnap délelőtt az iskolai előadások szünelnek, délután azonban a rajzórák megtartatnak.

SPORT.

A városligeti csolnakázás. A beállott szép időjárás folytán naponkint szép számú közönség keresi fel a városliget vizét. A csolnakázásra nemcsak az idő kedvez, hanem a víz is, mely talán még egyszer sem volt ilyen mély, mint az idén. A csolnakók mind ki vannak javítva, egy részük pedig teljesen új. A közönség ismét kezdi felkapni ezt a kellemes sportot.

TAVIRATOK.

Diszeloadás az orosz operában.

Pétevár, április 29. (Saját tud. távirata.) Este 8 órakor diszeloadás volt a császári Mária-színházban. A »La belle an bois dormante« balettet adták. A diplomáciai kar a földszinti páholyokban ült. Az urak diszruhákban, a hölgyek magas toalettben jelentek meg. Mikor az uralkodók a diszpáholyba léptek, a közönség felállt és percekig hurrázhott, míg az uralkodók helyet nem foglaltak. A zenekar az osztrák néphymnust huzta, melyet a közönség megtapsolt. Az előadás 10 órakor véget ért. A színház és a város fényesen ki volt világítva.

Az osztrák és magyar kvóta deputáció Pesten.

Bécs, Apr. 29. (Saj. tud. táv.) Az osztrák kvóta deputáció ma több órára terjedő ülést tartott, melyen azt határozták, hogy eddigi álláspontot fentartják Egyideüleg szóbeli érintkezésbe lép a deputáció a magyar kvóta elküldöttségével és e végből budapestre utazik le szombaton. A magyar kvóta bizottság ragaszkodik eddigi álláspontjához s a szóbeli tárgyalások más eredménye lesz, mint konstatalják az állásponton kiegyenlíthetlenségét.

Katonai parádé Péteváron.

Pétevár, apr. 29. (Saj. tud. távirata.) Alexandra czárné a tegnapi katonai diszszemlélet az Oldenburg palotából szemlélte, hol az uralkodók, az összes nagyhercegek és nagyhercegnők a szemle után reggeliztek. Az orosz és magyar diplomaták O'Connor angol nagykövetnél reggeliztek a szemle után.

A czár ajándéka.

Pétevár, apr. 29. (Saj. tud. táv.) Paar gr. főhadsegéd Miklós czártól a czárnak gyémántokkal körülvett s arczképével ellátott dohányszelenczét. Boifras főhadsegéd pedig a czári monogrammos gyémántos dohánytartót kapott.

A tartomány ülés bezárasa.

Zágráb, apr. 29. (Saját tudós. távirata.) A bán ma a horvát tartomány gyűlést Ó Eelsége nevében ünnepélyes beszéd kíséretében berekesztette.

Kihallgatások az orosz udvarnál.

Pétevár, apr. 29. (Saj. tud. távirata.) Alexandra orosz czárnó tegnap Goluchowszkyt fogadta, ki azután Muravievvel értekezett hosszasan. Ferencz József délután 5 órakor Muravievot fogadta.

Jászai Mari gyásza.

Budapest, apr. 29. (Saját tud. távirata.) Krüppel József ácsmester — Jászai Mari apja ma meghalt.

Elítelt feleséggyilkos.

Szeged, apr. 29. (Saj. tud. táv.) Székely Lajos a hódmezővásárhelyi szabó ügyében, ki feleségét 15 késszurással megölte, tegnap volt a végtárgyalása; 15 évi fegyházat kapott.

A háboru.

A görögök ma győzelmet jelentettek Velestinoból. A kétségbeesésében lázongó athéni lakosságra bizonyára felvillanyozólag hatott e hír, sajnos azonban egy későbbi távirat egyszerű csatározásnak minősíti azt. A Voló felől visszavonuló görög csapatok csatározása lehetett az egész az üldözö törökökkel. Rendszeres harc most csak Epirusban folyik, de a görögök még most sem érkeztek Jannina alá. Preveza ostrománál és sorsáról már napok óta semmi hír.

A tengeren a görög flotta csakugyan azt a meglepetést tervezi, hogy a Dardannellák elé megy, de hogy mi a célja vele, egészen érthetetlen, mert a török csapatszállításokat, melyek még mindég foganatban vannak Kis-Azsia felől, nem lesz képes megakadályozni.

Mai távirataink így hangzanak:

Egy görög diadal.

Athén, április 29. (Saj. tudósítónk táv.) Velestino körül hajnal óta harc folyik, mely a görögök győzelmével ért véget. A törökök nagy veszteséget szenvedtek.

Krétaí rablók.

Kanea, apr. 29 (Saját tud. távirata.) Suda-öbölben a francia partra szállt katonaság málháját megrabolták. Ebben az ügyben ma 8 elfogatás történt.

Népszereü vezérek.

Konstantinápoly apr. 29. (Saj. tud. táv.) A város utcáin Edhem pasa képeivel ellátott lapokat árusítanak, melyek a fővezér larissai bevonulását ábrázolják. Ugyanílyen képek vannak forgalomban Ozmannbasáról is.

A görögök védnökség alatt.

Konstantinápoly, apr. 29. (Saj. tud. táv.) Az itteni görögök védelmével megbízott francia konzulátus utcai plakátok útján hozza ebbeli minőségét a görögök tudomására.

A görög flotta a Dardannellák előtt.

Konstantinápoly, apr. 29 (Saját tud. táv.) Ideérkezett jelentések szerint a napokban a görög flotta részéről valami akció vagy tüntetés várható a Dardannellák előtt. A török intéző körök megtették a kellő intézkedéseket.

Angol lapok hirdetés jelentései.

London, apr. 29, (Saját tudós. táv.) A Daily Telegraph jelenti Athénből: A törökök egy fehérszálós futárt (parlamentért) küldtek Volóba, a ki arról biztosította a lakosságot, hogy semmi károkat sem fog szenvedni tőlük. A Times larissai jelentése szerint a törökök ott 400 görög foglyot ejtettek Konstantin trónörökös utolsónak hagyta el a várost.

Tesszáliai haretérről.

Athén, apr. 29. (Saját tudósítónk táv.) A Delestinó mellett lefolyt ütközet egyszerű esete-paténak nyilvánított. Larissában mindeu csendes. Nők és gyermekek kezdenek a városban visszazállingózni.

Epirusból.

Athén, apr. 29. (Saját tud. táv.) Artából jelentik: Dosas serege Philipiades mellett egyesül Botraris csapataival, hogy Janina felé nyomuljon Jelenleg az evzónak harcznak Pentepikia előtt.

A béke feltételei.

Konstantinápoly apr. 29. (Saj. tud. táv.) A szultán tegnap a német nagykövetet fogadta. Az interventió bizonyos s akkor a béke feltételei a porta szerint a következők lennének: 1. Kréta kiürítése. 2. Az 1881-ben megállapított hábar visszaállítása. 3. Görögország kizárasa a kapitulaczió előnyeiből. 4. Hadi kárpótlás.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Villany világítás!

SZENT-LÁSZLÓ GYÓGYFÜRDŐ

(PÜSPÖK-FÜRDŐ)
NAGYVÁRAD MELLETT.

Az ezredéves kiállításon e fürdő a *nagy arany érmet* nyerte.
Vasut- távirda- és posta-állomás helyben.

Telefon-összeköttetés Nagyváraddal.

Hazánk legrégebbi gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R° kénes hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak építve az impozáns berendezésű uri- és női tükör-fürdők, kabin és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dusan felszerelt gyógypihenő termek. Nagy sétányok. Tekepálya.

Fürdőzésre javalva van: az ízületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós ízületi loboknál, csonttörések és ficzások után visszamaradt fájdalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkor, vérszegénységnél, a női ivarszervek különféle bántalmainál.

Ivógyógymódnál, calciumsulfid sók gazdag tartalmánál fogva kitünő hatásu **görvély** és **angolkór**nál légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörű erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, czukrászda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, tánczvigalmak, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor tέρzene.

Évad: május 1-től szept. 31-ig. Főévad június 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóévadban 30% ármérséklet.

Kitünő magyar konyha áll rendelkezésre. Tisztán kezelt erdélyi és érmelléki borokról gondoskodtam.

A vendégek részére szükséges tejet, a külön e célra berendezett saját tehenészet szállítja.

Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. FILKOR LAJOS.

A fürdő újabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradságot és költséget, czélom volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek, és sikerdus gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

A n. é. közönség szives jóindulatát s pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR

fürdő-bérlő.

147-4-0

Villany világítás!